

sadeže. Če pogledate suho hruško ali jabolčen krhelj, dokler to še ni skuhan, boste videli, da ni tako lepo kot je dobro, temveč grbavo in nabrano. Kako to, da dobimo take spake iz sušilnice, če denemo noter lepo okroglo in sočnato sadje, kako to na primer, da dobite iz krasnih rdečih črešenj take grdobe? V peči je silna vročina, ki povzroči, da izhlapi vsa voda. In te je veliko. Če ste videli kdaj, kako delajo mošt, ste opazili, koliko tekočine je v sadju. In vsa ta tekočina v peči izhlapi, le s to razliko, da pri sušenju ostane sladkor, ki je v nji raztopljen, v sadu in se šele potem raztopi, ko se sadje skuha. Razumljivo je, da je koža za jabolko sedaj preobširna, ker ga je toliko manj, in da se zgrbanči. Ko se suho sadje kuha, pa zopet malo nabrekne, ker vpije vodo skozi kožne luknjice.

No, tudi na človeku najdemo ta pojav. Le pogledjte svoje ročice, kako so zavaljene in podložene, da se doli pred prstki kar delajo lepe, okrogle jamice. Če se smejete, se vam delajo jamice sredi rdečih, polnih lic, ki so zlasti pri manjših možakarjih tako napeta, da mali, prifrknjeni nosek komaj malo gleda po božjem svetu. Mladini pravimo, da je sveža, da je taka kot kri in mleko. Ali če pogledate bolnika, opazite, da so mu lica upadla in roke suhe; ostarelim ljudem se začne grbančiti koža in delati gube. Odkod ta razlika? Če je človek bolan, če mnogo trpi in strada ter če se stara, porabi sokove in dobre snovi, želodec pa s prebavljeno hrano ne more več nadomeščati izgube, in potem pravimo o človeku, da se suši. Med mišicami ni več toliko zlasti maščobe, s čimer se obseg telesa zmanjša, in ker koža ni več tako napeta, se zgrbi. Če dolgo packate po vodi, se vam narede koncem prstov gubice; tudi tu je vzrok isti.

V prihodnjem članku vzamemo v razgovor raztezljivost, ki je s stezljivostjo v najožji zvezi in pravzaprav samo obrnjena lastnost, o kateri smo govorili danes.

Samo priporočam vam, da čitate pazljivo in si dobro zapomnite, kar vam povem! Sicer poznejših, težjih stvari ne boste razumeli. A počasi se potem navadite sami opazovati prirodo, kar vam ne bo težko, če te članke pazno preberete. Priroda je najkrasnejša knjiga, ker jo je pisal Stvarnik, in najcenejša knjiga, ker jo je pisal Oče svojim otrokom, ki jim je dal zato tudi oči, da jo morejo brati, in razum, da jo morejo razumeti.

Maj.

In zopet nam siješ, cvetni maj!
Nad tabo nebo se smeji;
ah, tebi smeji se pomladno nebo,
pod njim pa bolesti ni!

Glej, tam po livadah pisanih
dehteče ti rože cvetó!
Čuj, po drevesih ptičice
prelepe ti pesmi pojó!

In tebi lesovi senčnati
in vode srebrne šumé . . .
Oj, dobrodošel, rožni maj,
vsa srca se te veselé!

Ivo Danič.

